Història de la filosofia

Nietzsche

Exercicis · 47 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu UNA de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text).

OPCIÓ A

La mirada de l'esclau és poc favorable a les virtuts dels poderosos: s'hi mostra escèptic i desconfiat, i sent una malfiança subtil contra tot allò que s'honora com a «bo» en aquelles virtuts […]. I com a contrapunt es destaquen i es fan sortir a la superfície les qualitats que alleugen la condició dels afligits: aquí s'han d'honorar la compassió, la mà sempre amatent a prestar ajuda, la tendresa del cor, la paciència, la diligència, la humilitat, l'afabilitat […]. Vet aquí els fogons on es cou aquella famosa oposició «bo» i «malvat» —a la maldat se li associa el poder i la perillositat, la certesa de quelcom temible, subtil i fort que no tolera ser menyspreat. En la moral de l'esclau, el «malvat», doncs, fa por; en la moral dels senyors és precisament el «bo» qui desperta la por i vol despertar-la, mentre que l'home «dolent» és percebut com el menyspreable.

L'oposició arriba a l'extrem quan, segons les conseqüències de la moral de l'esclau, al capdavall també el «bo» de la seva moral és vist amb un punt de menyspreu —que pot ser lleuger i benvolent—, perquè, en la mentalitat de l'esclau, el bo ha de ser en tot cas la persona inofensiva: és bondadós, fàcil d'entabanar, potser una mica ximple, un *bonhomme* [un bon home]. A tot arreu on la moral de l'esclau ha arribat a dominar, la llengua mostra una tendència a acostar les paraules «bo» i «ximple».

Friedrich Wilhelm Nietzsche. *Més enllà del bé i del mal*, part IX

Pregunta I. Feu un breu resum d'aquest text, centrant-vos en les idees principals que hi apareixen i en la relació que s'estableix entre aquestes idees. (Responeu usant, aproximadament, entre noranta i cent trenta paraules.) [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument el significat que tenen en el text el mot i l'expressió següents (responeu usant, aproximadament, entre cinc i vint paraules en cada cas): [1 punt]

a) «compassió»:

b) «acostar les paraules»:

Pregunta III. Considereu la següent afirmació del text: «En la moral de l'esclau, el "malvat", doncs, fa por; en la moral dels senyors és precisament el "bo" qui desperta la por». Expliqueu quin és el sentit d'aquesta afirmació i de quina manera es relaciona amb les propostes filosòfiques de Friedrich W. Nietzsche; indiqueu en detall com aquesta afirmació es justificaria a partir d'aquestes propostes. (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint a les pàgines 6 i 7.]

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu una de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text).

OPCIÓ A

Què diries si un dia o una nit un dimoni s'introduís furtivament en la teva solitud més solitària i et digués: «Aquesta vida, tal com la vius ara i tal com l'has viscuda, hauràs de viure-la encara una altra vegada i encara incomptables vegades més. I en ella no hi haurà res de nou, sinó que cada sofrença, cada plaer, cada pensament, cada sospir, tot allò que és indiciblement petit i gran de la teva vida ha de tornar a esdevenir-se per a tu, tot en el mateix ordre i en la mateixa successió —fins i tot, també aquesta aranya i aquest raig de lluna que apareix entre els arbres, també aquest instant i jo mateix. A l'etern rellotge d'arena de l'existència se li donarà la volta una vegada i una altra —com també a tu amb ell, que ets una volva de pols de la pols!»? No et llançaries a terra cruixint de dents i maleiries el dimoni que et parlés d'aquesta manera? O potser has experimentat alguna vegada un moment immens en el qual li respondries: «Ets un déu i mai no havia sentit una cosa tan divina»? Si aquest pensament et dominés, et transformaria i potser t'esclafaria. La pregunta referent a totes les coses i a cada cosa «Vols això encara una altra vegada i encara incomptables vegades?» pesaria sobre les teves accions com la càrrega més pesada! O no hauries de sentir-te bé amb tu mateix i amb la vida, per tal de no desitjar res més que aquesta darrera i eterna confirmació, que aquest darrer i etern segellament?

Friedrich Nietzsche. *La gaia ciència*, 341

Pregunta I. Expliqueu breument (entre vuitanta i cent vint paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i trenta paraules en cada cas) el significat que tenen en el text les expressions següents: [1 punt]

a) «rellotge d'arena de l'existència»:

b) «ets una volva de pols de la pols»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Friedrich Nietzsche, de la següent frase del text: «O no hauries de sentir-te bé amb tu mateix i amb la vida, per tal de no desitjar res més que aquesta darrera i eterna confirmació, que aquest darrer i etern segellament?» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint, si voleu, a les pàgines 6 i 7.]

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu una de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text).

OPCIÓ A

La revolta dels esclaus en la moral comença quan el mateix ressentiment esdevé creador i genera valors, el *ressentiment* d'aquells éssers privats de la veritable reacció, la de l'activitat, que només es consideren indemnitzats mitjançant una venjança imaginària. Mentre que qualsevol moral noble sorgeix d'una afirmació triomfant de la seva pròpia essència, la moral dels esclaus de bon començament diu «no» a tot allò que és «exterior», «altre», «no un mateix», i *aquest* fet de negar és el seu acte creador. Aquest capgirament de la visió que estableix valors —aquesta projecció *necessària* cap a l'exterior, en lloc de dirigir-se cap a la pròpia essència— pertany específicament al ressentiment. Per a néixer, la moral dels esclaus requereix sempre en primer lloc un món contrari i extern. Psicològicament parlant, requereix estímuls externs per a actuar en general. Radicalment, la seva acció és una reacció. El cas contrari s'esdevé en la forma noble de la valoració: actua i creix espontàniament, cerca la seva contraposició únicament per afirmar-se ella mateixa d'una manera encara més agraïda, encara més joiosa. La seva concepció negativa referent a allò que és «baix», «vulgar», «dolent» constitueix només una pàl·lida imatge creada més tard en contrast amb la seva positiva concepció fonamental, amarada per complet de vida i de passió: «Nosaltres, els nobles, els bons, els bells, els feliços!».

Friedrich Wilhelm Nietzsche. *La genealogia de la moral*, part I

Pregunta I. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents: [1 punt]

a) «esclaus»:

b) «indemnitzats»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Friedrich W. Nietzsche, de la següent afirmació del text: «Aquest capgirament de la visió que estableix valors —aquesta projecció *necessària* cap a l'exterior, en lloc de dirigir-se cap a la pròpia essència— pertany específicament al ressentiment.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint, si voleu, a les pàgines 6 i 7.]

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu una de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text).

OPCIÓ A

L'home ha esguardat amb «mals ulls» durant massa temps les seves inclinacions naturals, de manera que a l'últim s'han agermanat en ell amb la «mala consciència». Un intent invers seria possible *en ell mateix*. Però, ¿qui té prou força per a un intent com aquest? És a dir, ¿qui té prou força per a agermanar amb la mala consciència les inclinacions *no naturals*, totes aquelles aspiracions que es refereixen al més-enllà, a allò que és contrari als sentits, als instints, a la natura, a la bèstia; en un mot: els ideals que han existit fins ara, els ideals contraris a la vida, els ideals que calumnien el món? A qui cal dirigir-se actualment amb *aquestes* esperances i amb *aquestes* pretensions…? Hom tindria en contra seu precisament els homes *bons*; i, com és natural, els qui se senten còmodes, els reconciliats, els vanitosos, els il·lusos, els cansats… […] Per tal d'aconseguir aquell objectiu, caldria una mena d'esperits *diferents* d'aquells que és probable que apareguin en aquesta època: esperits enfortits per guerres i victòries, per als quals la conquesta, l'aventura, el perill i fins i tot el dolor hagin esdevingut una necessitat. […] Però algun dia, en una època més forta que l'actual, miserable i vacil·lant, ha de venir sens dubte a nosaltres l'home *redemptor* […]. Aquest home del futur, que ens alliberarà tant de l'ideal que ha existit fins ara com d'allò *que n'ha hagut de sorgir*, de la gran repugnància, de la voluntat de no-res, del nihilisme; aquest toc de campana del migdia i de la gran decisió que allibera altra vegada la voluntat, que retorna a la terra el seu objectiu i a l'home la seva esperança, aquest anticrist i aquest antinihilista, aquest que venç Déu i el no-res, aquest home ha de venir algun dia…

Friedrich Wilhelm Nietzsche. *La genealogia de la moral*, II

Pregunta I. Expliqueu breument (entre cent i cent quaranta paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text el mot i l'expressió següents. [1 punt]

a) «nihilisme»:

b) «homes *bons*»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit de l'afirmació següent del text i les raons de Friedrich Nietzsche per a fer-la: «aquest anticrist i aquest antinihilista, aquest que venç Déu i el no-res, aquest home ha de venir algun dia». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint, si voleu, a les pàgines 6 i 7.]

5. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

[…] amb els ullals de l'odi més abismal (l'odi de la impotència), han gosat d'establir i de mantenir la inversió de l'equivalència aristocràtica dels valors (bo = noble = poderós = bell = feliç = estimat per Déu), tot dient: «Els desgraciats són els bons; els pobres, impotents i febles són els únics bons; els que pateixen, els necessitats, els malalts, els lletjos són els únics que són piadosos, els únics que estan beneïts per Déu, i sols per a ells hi ha benaurança —i vosaltres, els poderosos i nobles, sou, al contrari, els malvats, els cruels, els lascius, els insaciables, els ateus per a tota l'eternitat; i vosaltres sereu també per a tota l'eternitat els desventurats, els maleïts i els condemnats.» Ja se sap *qui* va heretar aquesta transvaloració jueva… […] Recordo una frase a la qual vaig arribar en una altra ocasió […], que amb els jueus comença la revolta dels esclaus pel que fa a la moral: la revolta que té una història de dos mil anys darrere seu i que ara nosaltres ja no percebem per la simple raó que ha triomfat.

Friedrich Wilhelm Nietzsche. *La genealogia de la moral*, I

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

6. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:
[1 punt]
a) «aristocràtica»
b) «transvaloració»

7. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Friedrich Wilhelm Nietzsche, de la frase següent del text: «amb els jueus comença la revolta dels esclaus pel que fa a la moral: la revolta que té una història de dos mil anys darrere seu i que ara nosaltres ja no percebem per la simple raó que ha triomfat.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

8. PAU 2018 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Què és la veritat? Un exèrcit mòbil de metàfores, metonímies, antropomorfismes; en resum, un conjunt de relacions humanes poèticament i retòricament augmentades, transmeses i embellides i que, després d'haver estat usades durant molt de temps, a un poble li semblen fixes, canòniques i vinculants: les veritats són il·lusions que hem oblidat que ho són, metàfores que han esdevingut desgastades i sense força sensible, monedes que han perdut la imatge i que ara només compten com a metall, però ja no com a monedes.

Encara no sabem d'on prové l'impuls cap a la veritat, perquè fins ara només hem sentit parlar de l'obligació de ser veraç que la societat estableix per existir, és a dir, de l'obligació d'utilitzar les metàfores usuals; expressat de forma moral: de l'obligació de mentir segons una convenció consolidada, de mentir en ramat en un estil vinculant per a tots. Llavors l'home oblida, és clar, que aquesta és la seva situació; i menteix, doncs, de la forma indicada, inconscientment i segons costums centenaris —i precisament per aquesta inconsciència, a través justament d'aquest oblidar, arriba al sentiment de la veritat. En el sentiment d'estar obligat a designar una cosa com a «vermella», una altra com a «freda», una tercera com a «silenciosa», es desvetlla un impuls moral envers la veritat: per contraposició al mentider, en qui ningú no confia i de qui tothom s'aparta, l'home es convenç de l'honorabilitat, fiabilitat i profit de la veritat.

Friedrich Wilhelm Nietzsche. *Sobre veritat i mentida en sentit extramoral*

9. PAU 2018 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text el mot i l'expressió següents:

[1 punt]

a) «antropomorfismes»

b) «impuls moral envers la veritat»

10. PAU 2018 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Friedrich Wilhelm Nietzsche, de la frase següent del text: «per contraposició al mentider, en qui ningú no confia i de qui tothom s'aparta, l'home es convenç de l'honorabilitat, fiabilitat i profit de la veritat.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

11. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

L'home noble reclama el seu enemic com una cosa pròpia, com una mena de distinció de la seva pròpia persona, no suporta cap altre enemic que aquell en el qual no hi ha res de menyspreable, sinó *moltes coses* respectables. Imaginem-nos, al contrari, «l'enemic» tal com el concep l'home del ressentiment. En això consisteix precisament el seu acte, la seva creació: ell ha concebut «l'enemic pervers», «el pervers» per antonomàsia, i aquest és, de fet, el seu concepte fonamental a partir del qual s'imagina com a imatge invertida i contraposada un «home bo»… que és ell mateix!

En l'home noble s'esdevé exactament el contrari: concep la idea fonamental de «bo» d'una forma prèvia i espontània, és a dir, a partir de la seva pròpia persona, i només a partir d'això es fa una idea d'allò que és «dolent». Aquest concepte de «dolent» d'origen noble i aquella idea de «pervers» sorgida de la bóta de cervesa que és l'odi insaciable —el primer concepte és una creació posterior, una cosa secundària, un color complementari, mentre que el segon concepte és quelcom d'original, el començament, l'*acte* veritable dins la concepció d'una moral dels esclaus— són molt diferents, per bé que ambdós termes, «dolent» i «pervers», es contraposin en aparença a la mateixa idea de «bo». Tanmateix, la idea de «bo» no és la mateixa. Només cal que ens preguntem qui és pròpiament «pervers» en el sentit de la moral del ressentiment. La resposta estricta és aquesta: precisament l'«home bo» de l'altra moral, precisament el noble, el poderós, el dominador, però tenyit d'un altre color, interpretat d'una altra manera i vist d'una altra forma per l'ull verinós del ressentiment.

Friedrich Wilhelm Nietzsche. *La genealogia de la moral*, I

12. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text l'expressió i el mot següents:

[1 punt]

a) «home noble»

b) «ressentiment»

13. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Friedrich Wilhelm Nietzsche, de les afirmacions següents del text: «la idea de "bo" no és la mateixa. Només cal que ens preguntem qui és pròpiament "pervers" en el sentit de la moral del ressentiment. La resposta estricta és aquesta: precisament l'"home bo" de l'altra moral, precisament el noble […].» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

14. PAU 2015 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

La revolta dels esclaus en la moral comença quan el mateix ressentiment esdevé creador i genera valors, el *ressentiment* d'aquells éssers privats de la veritable reacció, la de l'activitat, que només es consideren indemnitzats mitjançant una venjança imaginària. Mentre que qualsevol moral noble sorgeix d'una afirmació triomfant de la seva pròpia essència, la moral dels esclaus de bon començament diu «no» a tot allò que és «exterior», «altre», «no un mateix», i *aquest* fet de negar és el seu acte creador. Aquest capgirament de la visió que estableix valors —aquesta projecció *necessària* cap a l'exterior, en lloc de dirigir-se cap a la pròpia essència— pertany específicament al ressentiment. Per tal de néixer, la moral dels esclaus requereix sempre en primer lloc un món contrari i extern. Psicològicament parlant, requereix estímuls externs per tal d'actuar en general. Radicalment, la seva acció és una reacció. El cas contrari s'esdevé en la forma noble de la valoració: actua i creix espontàniament, cerca la seva contraposició únicament per afirmar-se ella mateixa d'una manera encara més agraïda, encara més joiosa.

Friedrich Wilhelm Nietzsche. *La genealogia de la moral*, part I

15. PAU 2015 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:

[1 punt]

a) «ressentiment»

b) «espontàniament»

16. PAU 2015 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Friedrich Wilhelm Nietzsche, de la frase següent del text: «La revolta dels esclaus en la moral comença quan el mateix ressentiment esdevé creador i genera valors.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

17. PAU 2015 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Just com els romans i els etruscs dividien en trossos el cel amb rígides línies matemàtiques i, en cadascun d'aquests espais, hi emplaçaven un déu, com en un temple, també cada poble ha desplegat damunt seu aquest cel de conceptes matemàticament dividit i entén aleshores, mogut per l'exigència de la veritat, que a cada déu conceptual només se l'ha de buscar en la seva pròpia esfera. Podríem ara certament admirar l'home com un geni poderós de la construcció, capaç d'alçar una catedral de conceptes infinitament complicada sobre fonaments inestables i, com qui diu, sobre aigua corrent: veritablement, per a construir amb consistència sobre aquests fonaments, cal que la construcció sigui com feta de tela d'aranya, tan lleugera que pugui sostenir-se sobre les aigües, tan sòlida que no es destrueixi quan bufa el vent. Com a geni constructor, l'home és molt superior a l'abella; aquesta construeix amb cera que recull de la naturalesa, ell, amb la molt més delicada matèria dels conceptes, que ha de fabricar només a partir de si mateix. En això se l'ha d'admirar molt, però certament no per la seva inclinació cap a la veritat, cap al coneixement pur de les coses. Si algú amaga una cosa darrere d'una mata, la busca un altre cop ben bé allà mateix i la troba, no es pot fer cap gran elogi d'aquest buscar i trobar: això és, però, el que passa quan es busca i es troba la «veritat» a l'interior del recinte de la raó. Si faig la definició de mamífer i llavors, després d'inspeccionar un camell, declaro: «Mira, un mamífer», amb això, certament, s'ha tret a la llum una veritat, però aquesta és de valor limitat, em sembla, és antropomòrfica de cap a peus i no conté ni un sol punt que sigui «verdader en si», real i amb validesa general, prescindint dels homes. En el fons, el que busca l'investigador amb aquests tipus de veritats no és més que la metamorfosi del món en l'home.

Friedrich Wilhelm Nietzsche. *Sobre veritat i mentida en sentit extramoral*

18. PAU 2015 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:

[1 punt]

a) «antropomòrfica»

b) «metamorfosi»

19. PAU 2015 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text i les raons de Friedrich Wilhelm Nietzsche per a afirmar-la: «[L'home és] capaç d'alçar una catedral de conceptes infinitament complicada sobre fonaments inestables i, com qui diu, sobre aigua corrent.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

20. PAU 2013 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

[…] i es van aferrar a aquesta inversió amb les dents, les dents de l'odi més abismal (l'odi de la impotència), tot dient, «els desgraciats són els bons; els pobres, impotents i febles són els únics bons; els que pateixen, els necessitats, els malalts, els lletjos són els únics que són piadosos, els únics que estan beneïts per Déu, i sols per a ells hi ha benaurança —i vosaltres, els poderosos i nobles sou, pel contrari, els malvats, els cruels, els lascius, els insaciables, els ateus per a tota l'eternitat; i vosaltres sereu també per a tota l'eternitat els desventurats, els maleïts i els condemnats!»… Se sap *qui* va heretar aquesta transvaloració jueva… […] Recordo la frase que vaig escriure en una altra ocasió […] —que amb els jueus comença la revolta dels esclaus pel que fa a la moralitat: la revolta que té una història de dos mil anys darrere seu i que ara nosaltres ja no percebem perquè ha triomfat.

Friedrich Wilhelm Nietzsche. *La genealogia de la moral*, part I

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

21. PAU 2013 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:
[1 punt]
a) «transvaloració»
b) «esclaus»

22. PAU 2013 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció A)

3. Expliqueu el sentit de l'afirmació de Friedrich Wilhelm Nietzsche en el fragment següent del text i les raons que té per a fer-la: «la revolta que té una història de dos mil anys darrere seu i que ara nosaltres ja no percebem perquè ha triomfat.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

23. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Què és, doncs, la veritat? És un exèrcit mòbil de metàfores, metonímies, antropomorfismes; en resum, una suma de relacions humanes que foren augmentades, transmeses, adornades, de forma poètica i retòrica, i que, després d'un llarg ús, a un poble li semblen estables, canòniques i vinculants: les veritats són il·lusions que s'ha oblidat que ho són, metàfores que han esdevingut desgastades i sense força sensible, monedes que han perdut la imatge i que ara només compten com a metall, però ja no com a monedes. Continuem sense saber d'on ve l'impuls cap a la veritat, perquè fins ara només hem sentit parlar de l'obligació de ser veraç que la societat estableix per existir, és a dir, de l'obligació d'utilitzar les metàfores usuals; expressat de forma moral: de l'obligació de mentir segons una convenció establerta, de mentir en ramat en un estil vinculant per a tots. Llavors l'home oblida, és clar, que aquesta és la seva situació; i menteix, doncs, de la forma indicada, inconscientment i seguint hàbits seculars —i precisament a través d'aquesta inconsciència, precisament a través d'aquest oblidar, arriba al sentiment de la veritat. En el sentiment d'estar obligat a designar una cosa com a «vermella», una altra com a «freda», una tercera com a «muda», es desvetlla una propensió moral cap a la veritat.

Friedrich Nietzsche. *Sobre veritat i mentida en sentit extramoral*

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

24. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots o les expressions següents:
[1 punt]
a) «metàfores»
b) «propensió moral cap a la veritat»

25. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció A)

3. Expliqueu el sentit i la justificació de Friedrich Nietzsche de la frase següent del text: «les veritats són il·lusions que s'ha oblidat que ho són». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

26. PAU 2011 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Imaginem-nos «l'enemic» tal com el concep l'home del ressentiment. En això consisteix precisament el seu acte, la seva creació: ell ha concebut «l'enemic pervers», *el pervers* per antonomàsia, i aquest és de fet el seu concepte fonamental, a partir del qual s'imagina com a imatge invertida i contraposada un «home bo»…, que és ell mateix!

En l'home noble s'esdevé exactament el contrari: concep la idea fonamental de «bo» d'una forma prèvia i espontània, és a dir, a partir de la seva pròpia persona, i només a partir d'això es fa una idea d'allò que és «dolent». Aquest concepte de «dolent» d'origen noble i aquella idea de «pervers» sorgida de la bóta de cervesa que és l'odi insaciable —el primer concepte és una creació posterior, una cosa secundària, un color complementari, mentre que el segon concepte és quelcom d'original, el començament, l'*acte* veritable dins la concepció d'una moral dels esclaus— són molt diferents, per bé que ambdós termes, «dolent» i «pervers», es contraposin en aparença a la mateixa idea de «bo». Tanmateix, la idea de «bo» no és la mateixa. Basta que hom es pregunti *qui* és pròpiament «pervers» en el sentit de la moral del ressentiment. La resposta estricta és aquesta: precisament l'«home bo» de l'altra moral, precisament el noble […], però acolorit, interpretat i vist del revés per l'ull enverinat del ressentiment.

Friedrich NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*, I

1. Expliqueu breument (entre vuitanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

27. PAU 2011 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots o les expressions següents:
[1 punt]
a) «noble»
b) «imatge invertida»

28. PAU 2011 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció A)

3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text: «Aquest concepte de "dolent" d'origen noble i aquella idea de "pervers" sorgida de la bóta de cervesa que és l'odi insaciable […] són molt diferents, per bé que ambdós termes, "dolent" i "pervers", es contraposin en aparença a la mateixa idea de "bo"». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

29. PAU 2011 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

—Però, per què parleu vós encara d'ideals *més nobles*? Acceptem els fets: ha vençut el poble (o «els esclaus», o «la plebs», o «el ramat», o com vulgueu anomenar-ho) i, si això s'ha esdevingut mitjançant els jueus, oidà!, aleshores és que dins la història universal cap poble mai no havia tingut una missió com aquesta. «Els senyors» han perdut. Ha guanyat la moral de l'home vulgar. Hom pot considerar alhora aquesta victòria com un enverinament de la sang [...]. Però, sens dubte, aquesta intoxicació *ha reeixit*. L'«alliberament» del gènere humà (el seu alliberament respecte als «senyors», vull dir) va per bon camí. Palesament, tot esdevé jueu, o cristià, o plebeu (tant se val quin mot s'empri!). L'avanç d'aquest enverinament a través de tot el cos de la humanitat sembla impossible d'aturar.

Friedrich NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*, I

1. Expliqueu breument (entre seixanta i vuitanta paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

30. PAU 2011 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:
[1 punt]
a) «senyors»
b) «enverinament»

31. PAU 2011 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text: «ha vençut el poble». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

32. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Nosaltres, els homes moderns, som els hereus de la vivisecció de la consciència i de l'autotortura de la nostra naturalesa animal, dutes a terme durant mil·lennis […]. L'home ha mirat amb «mals ulls» durant massa temps les seves inclinacions naturals, de manera que a l'últim s'han agermanat en ell amb la «mala consciència». Un intent invers seria possible *en si mateix*. Però, qui té prou força per a un intent com aquest? És a dir, qui té prou força per a agermanar amb la mala consciència les inclinacions *no naturals*, totes aquelles aspiracions que es refereixen al més enllà, a allò que és contrari als sentits, a allò contrari als instints, a allò contrari a la natura, a allò contrari a la bèstia; en un mot: els ideals que han existit fins ara, els ideals contraris a la vida, els ideals que calumnien el món? […]. Algun dia, però, en una època més forta que l'actual, miserable i vacil·lant, ha de venir sens dubte a nosaltres l'home *redemptor* del gran amor i del gran menyspreu, l'esperit creador la força impulsiva del qual l'allunya una i altra vegada de qualsevol recés i de qualsevol més enllà […]. Aquest home del futur, que ens alliberarà tant de l'ideal que ha existit fins ara com d'allò que n'ha hagut de néixer, de la gran nàusea, de la voluntat del no-res, del nihilisme, aquest toc de campana del migdia i de la gran decisió que allibera altra vegada la voluntat, que retorna a la terra el seu objectiu i a l'home la seva esperança, aquest anticrist i aquest antinihilista, aquest que venç Déu i també el no-res… ha de venir un dia…

Friedrich Wilhelm Nietzsche. *La genealogia de la moral*, II

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre cinquanta i cent paraules).
[2 punts]

33. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, dels mots o les expressions següents (entre cinc i quinze paraules en cada cas):
[1 punt]
a) «més enllà»
b) «nihilisme»

34. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Per què diu Nietzsche que «aquest home del futur […] ens alliberarà tant de l'ideal que ha existit fins ara com d'allò que n'ha hagut de néixer, […] del nihilisme»? Feu referència als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.
[3 punts]

35. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

La revolta dels esclaus en la moral comença quan el mateix ressentiment esdevé creador i genera valors, el ressentiment d'aquells éssers privats de la veritable reacció, la de l'activitat, que només es consideren recompensats per una venjança imaginària. Mentre que qualsevol moral noble sorgeix d'una autoafirmació triomfant, la moral dels esclaus nega, de bon començament, qualsevol cosa «externa», «diferent», «aliena a la pròpia essència», i aquest fet de negar és el seu acte creador. Aquesta manera de capgirar el punt de vista des d'on hom estableix valors —aquest dirigir-se necessàriament cap a l'exterior, en lloc de dirigir-se cap a la pròpia essència— pertany específicament al ressentiment. Per tal de néixer, la moral dels esclaus requereix sempre en primer lloc un món contrari i extern.

Friedrich Wilhelm NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*, I

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre 40 i 80 paraules).
[2 punts]

36. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les expressions següents (entre 5 i 15 paraules en cada cas):
[1 punt]
a) «aliena a la pròpia essència»
b) «moral noble»

37. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

3. Per què diu Nietzsche que «la revolta dels esclaus en la moral comença quan el mateix ressentiment esdevé creador i genera valors»? Feu referència als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.
[3 punts]

38. PAU 2006 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

En l'home noble s'esdevé exactament el contrari: concep la idea de «bo» d'una forma prèvia i espontània, és a dir, a partir de la seva pròpia persona, i només a partir d'això es fa una idea d'allò que és «dolent». Aquest concepte de «dolent» d'origen noble i aquella idea de «pervers» sorgida de la perola de cervesa que és l'odi insaciable [...] són molt diferents, per bé que ambdós termes, «dolent» i «pervers», sembla que es contraposen a la mateixa idea de «bo». Tanmateix, la idea de «bo» *no* és la mateixa: només cal que hom es pregunti *qui* és pròpiament «pervers» en el sentit de la moral del ressentiment. La resposta rigorosa és aquesta: *precisament* «l'home bo» de l'altra moral, precisament el noble, el poderós, el dominador, simplement que acolorit, interpretat i vist de reüll per la mirada plena de verí del ressentiment.

NIETZSCHE. *La genealogia de la moral,* I

1. Expliqueu breument –al voltant de 40-80 paraules– les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

39. PAU 2006 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les següents paraules o expressions –al voltant de 5-15 paraules en cada cas. [1 punt]
   a) *«home noble»*
   b) *«ressentiment»*

40. PAU 2006 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Per què diu Nietzsche que aquell que la moralitat del ressentiment anomena «home pervers» és l'home noble mateix? (En la vostra resposta, haureu de referir-vos als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

41. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

En l'estat de naturalesa, l'individu, si vol preservar-se dels altres individus, ha de fer servir l'intel·lecte, gairebé sempre, només per fingir; però l'home, tant per necessitat com per avorriment, vol viure en societat, gregàriament, de manera que necessita un tractat de pau, per fer desaparèixer del seu món una *guerra de tots contra tots* constant. Aquest tractat de pau duu amb ell el primer pas per a la consecució d'aquest misteriós impuls cap a la veritat. En aquest mateix moment queda fixat el que, a partir d'aleshores, ha de ser «veritat», és a dir, s'ha inventat una designació de les coses uniformement vàlida i obligatòria, i el poder legislatiu del llenguatge proporciona també les primeres normes de veritat en néixer, per primera vegada, el contrast entre veritat i mentida.

NIETZSCHE. *Veritat i mentida en sentit extramoral*

1. Expliqueu breument –al voltant de 40-80 paraules– les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

42. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les següents paraules o expressions –al voltant de 5-15 paraules en cada cas. [1 punt]
   a) *«estat de naturalesa»*
   b) *«guerra de tots contra tots»*

43. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

3. Per què diu Nietzsche que la «veritat» és «una designació de les coses uniformement vàlida i obligatòria» que és «inventada»? (En la vostra resposta, haureu de referir-vos als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

44. PAU 2004 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

> Em pregunta vostè quines coses són idiosincràsia en els filòsofs?... Per exemple, la seva falta de sentit històric, el seu odi a la noció mateixa d'esdevenir, el seu egipticisme. Ells creuen atorgar un honor a una cosa quan la deshistoritzen, *sub specie aeterni* (des de la perspectiva de l'etern) —quan en fan una mòmia. Tot el que els filòsofs han manejat des de fa mil·lennis han estat mòmies conceptuals; de les seves mans no va sortir viu res real. Maten, omplen de palla, aquests senyors idòlatres dels conceptes, quan adoren —es tornen mortalment perillosos per a tot, quan adoren. La mort, el canvi, la vellesa, com també la procreació i el creixement són per a ells objeccions —fins i tot refutacions. El que és no esdevé; el que esdevé no és... Ara bé, tots ells creuen, fins i tot amb desesperació, en el que és. Però, com que no poden apoderar-se'n, busquen raons de per què se'ls escapa. «Hi ha d'haver una il·lusió, un engany en el fet que no percebem el que és: on s'amaga l'enganyador?» —«Ho tenim, criden joiosos, és la sensibilitat! Aquests sentits, que també en altres aspectes són tan immorals, ens enganyen sobre el món vertader.»
>
> NIETZSCHE, *El crepuscle dels ídols*

1. Expliqueu breument la idea principal del text. [2 punts]

45. PAU 2004 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Què vol dir, en aquest text, l'expressió «idòlatres dels conceptes»? [3 punts]

46. PAU 2000 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

Districte universitari de Catalunya

OPCIÓ A

Aquest problema referent als *valors* de la compassió i de la moral de la compassió (sóc un adversari del vergonyós efeminament modern dels sentiments) sembla que sigui d'antuvi només una cosa aïllada, un signe d'interrogació concret i determinat. Tanmateix, a aquell qui s'hi dediqui una vegada, a aquell qui *aprengui* a preguntar sobre aquest punt, li passarà el mateix que em passà a mi: se li obrirà una nova i immensa perspectiva, serà afectat per una possibilitat semblant a un vertigen, li naixeran tota mena de malfiances, de suspicàcies i de temors, vacil·larà la seva fe en la moral, en qualsevol moral, sentirà finalment la crida d'una nova exigència. Expressem quina és aquesta *nova exigència:* necessitem una *crítica* dels valors morals, *cal qüestionar d'una vegada el valor intrínsec d'aquests valors.* En aquest sentit, cal un coneixement de les condicions i de les circumstàncies de les quals sorgiren aquests valors, en les quals es desenvoluparen i canviaren (moral com a conseqüència, com a símptoma, com a màscara, com a esperit de Tartuf, com a malaltia, com a malentès, per bé que també com a causa, com a remei, com a estimulant, com a entrebanc, com a verí), un coneixement que fins ara no ha existit ni tan sols no s'ha cobejat.

Friedrich NIETZSCHE, *La genealogia de la moral*

A partir d'aquest text, feu una redacció que compleixi els requisits següents:

1. Ha d'explicar breument l'argument principal del text. [2 punts]

47. PAU 2000 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

2. Ha d'explicar què són els valors, segons l'autor d'aquest text. [3 punts]